Ч. 60 Середа 17 (29) марта 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостваx на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Бесіда пос. Барвіньского

виголошена при загальній дебаті буджетовій на 22-ім засіданю сойму дня 24 с. м.

(Дальше).

Буджетова комісия застановляла ся над тим, як вийти з того невідрадного положеня, як би можна роздобути нові жерела доходів для краю, однак хоч в тій цїли був вибраний окремий підкомітет, не міг він дійти до ніяких певних вислідів. Сей підкомітет, так само як і буджетова комісия дійшли до того пересьвідченя, що краєві доходи мусять бути помножені, наколи Сойм має сповнити просьвітні і економічні задачі, а збільшене доходів можна осягнути лише при участи державного скарбу. Державний скарб міг би краєви допомочи участию в споживчих податках державних і се могло би нашому краєви забезпечити около $1\frac{1}{2}$ міліона річного доходу. Другим таким жерелом могли би бути для краю задатки з пропінацийного фонду. Поки буде розвязана фінансова справа пропінацийна і поки нагромаджувані засоби пропінацийного фонду перейдуть в цїлости на власність краю, можна би побирати задатки з пропінацийного фонду на краєві потреби.

Однак в однім і другім случаю потреба призволеня правительства, котре може тому оперти ся і або зовсїм не згодить ся, або уділить позволеня на се за пізно. Задля того обидва ті згадані жерела помноженя краєвих доходів є поки-що лише сподіванкою і то непевною. Лишає ся отже на випадок недобору в краєвім буджетї оден вихід — або затягати нові довги, а кредит краєвий наслїдком осгатних подій доволї упав, або накладати нові додатки до податків.

Против дальшого підвисшуваня додатків до податків заявляли ся посли всїх сторонництв так в комісиї буджетовій, як і в шкільній, коли там переправлювано про поліпшене долї народних учителїв. І цїлком справедливо! Край наш і так вже в порівнаню з иньшими австрийскими краями над міру обтяжений додатками, а хоч наслїдком нового закона податкового дано податкам деякі пільги в ґрунтовім і домово-чиншовім податку, все-ж таки людність нашого краю не в силї двигати таких тягарів.

Край наш майже виключно рільничий, бо понад 77% т. є. більше як три четвертини людности жиє з рільництва і иньших з рільним господарством звязаних занятий. Промислу в нашім краю майже нема, бо ледви $9\frac{1}{2}$% т. є. меньше як десята часть жиє з промислу, майже 8% з торговлї, а $5\frac{1}{2}$% припадає на иньші стани урядників, військових і т. д.

Якже виглядає нинї наше рільне господарство? Мимо того, що давні дїєписцї писали про наш край, що пливе він медом і молоком, нинї пливе хиба кровавим потом і сльозами! Обставини змінили ся, людність збільшила ся, а землї не прибуло; за тим пішло роздроблене ґрунтів і неспроможність доброї управи, земля виняловіла, а за тим пішов загальний упадок рільного господарства — рільників-хлїборобів, чи то більших, чи меньших посїлостий. Бо нехай прийде лише недорід, або які елементарні шкоди наслїдком градів, посухи, миший пільних і т. д. — а було того остатними роками і часто і богато — то рільник вже підупав і роками не може подвигнути ся, позаяк рільне господарство се одиноке жерело его доходу, він не має звідки инде поратувати ся, а се жене его в гірку нужду або в лихварскі і банкові довги.

Посол Еміль Торосевич справедливо звернув в своїй остатній промові увагу В. Палати на страшне обдовжене рільних господарств, хоч з того застрашаючого стану зробив невідповідні висліди.

П. Торосевич черпав свої відомости в статистичнім бюрі кр. Видїлу. В виданях того-ж бюра можна найти дійстно богато поучаючих а. е й тревожних даних, котрі певними і неумолимими числами показують, що наша земельна посїлість опинила ся на краю страшної пропасти і що настала крайна пора ратувати їх перед неминучим запропащенем. Власність табулярна обтяжена над міру довгами, котрі за остатних 24 лїт потроїли ся, бо коли нове обдовжене в 1870 р. виносило понад 12 міліонів, то в 1894 р. було вже понад 36. Обтяжене міскої власности (нове) виносило в р. 1870 майже $2\frac{3}{4}$ міліона, а в 1894 р. зросло майже до 16 міліонів, отже більше як в пятеро! А що-ж допера дїє ся з дрібною посїлостию земскою по селах і місточках! Коли в 1870 р. нове обтяжене дрібної власности земскої виносило майже $1\frac{1}{2}$ міліона, то до 1894 року зросло се обтяжене понад 12 міліонів. Колиж возьмемо нерухому власність і велику і міску та дрібну і то не лише з огляду на нове обдовжене, але розглянемо її цїлий стан, то побачимо, що в 1870 роцї тяжіло на нїй понад 144 міліони, а обдовжене се росло з кождим роком, так що в 1894 р. дійшло вже понад 400 міліонів.

Таке значне обдовжене земскої власности доводить очивидно до її запропащеня, а наслїдком лїцитаций переходить она звичайно в чужі руки і та зміна власности виходить на шкоду

„ПАВПЕР."(*)

(З польского — М. Ґавалевича.)

Хоч вам скажу, як він називав ся, то все таки не довідаєте ся нічого незвичайного.

Він називав ся Ґотлїб Трара. Назвище не конче принадне, а навіть трохи компромітуюче для чоловіка, що був би покликаний зробити в сьвітї щось великого.

Кождий великий чоловік полишив імя, котрого вже сам звук визначає ся незвичайностию. Марий, Кезар, Наполеон! Але Трара, яке нещасливе з'уставлене букв, оно само нищить всяку претенсию на безсмертність. А все таки Ґотлїб не був звичайним хлопцем; числив чотирнайцять лїт, мав бурі очи, кучеряве волосе, все веселий настрій і вроджений дотеп, бо Ґотлїб був послїдним Могіканцем краківского бруку, послїдний типовий „павпер" підвавельскої столицї. Після вічного природного права мав матір. Вітцем не міг похвалити ся, бо по перше, нїколи не бачив его, а по друге, був записаний в книгах як знайда.

Впрочім, цікавість тут непотрібна.

*) „Павпер" (лат. слово: бідний) уживає ся в польскім на означене бідного уличника, що жиє, як то кажуть: „без кута без хати".

Нїхто не питає воробця якого він роду. А Ґотлїб був воробцем краківского бруку.

Слухаючи конечности, а не власної волї, став приклонником природи, і пересиджував ніч і день під голим небом, всюди де лучило ся, — під суконницями, по огородах, на березї Висли. На бруцї уродив ся і брук живив его звичайно. На весну, коли цвили фіялки, продавав пахучі китицї; до всїх усьміхав ся, перед старшими здоймав капелюх, котрий вже певне красив перед тим яких десять голов. Его найблизшою стацию була без сумніву купа сьмітя, а на его місце прийде відтак шапка без дашка, бо з кождим днем зміняв ся зверхний вигляд хлопця, в міру того, як старі лахи, що его вкривали, відказували службу. Лиш один Бог знав, звідки брав Ґотлїб свою одежу. З огляду на часту зміну одежи перевисшав кождого панича.

З поміж его „знакомих" — так називав всїх своїх добродіїв і опікунів — давав ему один старий сурдут, другий зношені штани, иньший пару чобіт, звичайно за великих, або яке біле, і в той спосіб повставала дивна мішанина красок, кроїв і мір. Поли сурдута дотикали землї, витерті рукави укладали ся на моду з перед пятьдесять лїт а часто виглядав звід камізольки паперовий ковнірик, котрий нічого не знав о сорочцї.

Доля не була для него скупа і обсипувала его заедно новими дарами, бо якже часто найшов ся в сьмітнику який старий кальош, що разом з найденим чоботом без підошви становив цїлковиту обув. Впрочім гордив Ґотлїб всяким зверхним блеском.

І то не гнївало его, коли мусїв день в день їсти лиш редьков з чорним глїбом, котрий давала ему одна перекупка на торговици з милосердия, але не даром, лише про око яко позичку.

Коби лиш погода — голодом не журив ся. Як прийшла ніч, винаходив найвигіднїйшу лавку в міских огородах і засипляв так твердо, що від его хропоту утїкали птахи з сусїдних дерев. В таких случаях его настрій був як найлїпший. Лиш часом, коли ему лавка видала ся за тверда, шукав иншої, і говорив сам до себе:

— Нї, в тій хатї не буду сидїти. Завтра рано не позбирав би костий.

З природи балакливий як сорока, умів обійти ся мимо того й без товариства. Він виставав сам собі і сьміяв ся сам над своїми видумками та бавив ся як найлїпше.

Раз застав я его на такій розмові з самим собою. То було вечер, чисте небо засїяло ся звіздами, Ґотлїб лежав на хіднику перед моїм домом горілиць і забавляв ся в дуже неприличний спосіб. Іменно плював від часу до часу з цїлої сили до гори і сьміючи ся повтаряв заедно:

— До чорта, знов не влучив.

— Ґотлїбе — спитав я нараз. — А ти що робиш?

нашої суспільности, на шкоду обидвох в краю поселених народів.

Особливо бачимо се на власности селяньскій і маломіщаньскій. Вивлащуванє наших хліборобів збільшає ся з кождим роком в страшний спосіб, а колишні господарі стають або халупниками або зарібниками. Так н. пр. в 1870 р. суди повітові і мійско-делеґовані розписали в 409 місцевостях 614 лїцитаций з цїною виклику 621.000 р. а число се росло з кождим роком, так що в 1894 р. було вже в 1328 місцевостях 2567 лїцитаций з цїною виклику понад 4 міліони.

(Дальше буде)

Новинки.

Львів дня 28-го марта 1899.

— **Ц. к. Намістництво** надало презенту на опорожнену римо-кат. парохію цїсарского надання в Сяноцї о. Брон. Стасицкому, пароxови і деканови в Яцміри.

— **Іменованя.** Галицкий Видїл краєвий іменував канцелїста Казим. Пйотровского експедитором, асистента маніпуляцийного Володим. Березовского канцелїстом, писаря Алекс. Лятковского асистентом маніпуляцийним, а маніпуляцийного аплїканта Ів. Ленчовского писарем Видїлу краєвого.

— **З Дирекциї руско-народного театру.** Дальший репертуар театру в Станиславові: в четвер 30 марта „Хата за селом“ мельодрама Мілерової і Галясевича з циганьского житя в 5 дїях; — в недїлю 2 цьвітня на емеритальний фонд артистів: а) „Привіт“, б) „Він не заздрісний“ комедия в 1 дїї, в) дует з „Ямарів“, г) „Перше повмирали, потім ся побрали“ комедия в 2 дїях, д) закінчать „Вечерницї“ Піщиньского; — ві второк 4 „Не судилось“ комедия в 5 дїях; — в четвер 6 „Сербин“ історична драма Карпенка-Карого в 6 відслонах; — в суботу дня 8-го „Малка Шварценкопф“; — в недїлю дня 9-го „Федько Острогский“.

— **З причини великих заметий сніжних** здержано рух всїх поїздів на зелїзничім шляху Новий Лупків-Тісна та на льокальних зелїзницях коломийских на час двох днїв.

— **Аґентам львівскої полїциї** позволено носити револьвери. Дозвіл зазначує, що оружиє вільно ужити лиш в остаточнім случаю оборони власного житя.

— **Грізний пожар** вибух дня 18-го с. м. о 3-ій годинї з полудня в Синевідску нижнім, в стрийскім повітї. При сильнім вітрі знищив огонь в короткім часї 11 господарских загород, разом з всїми припасами і господарскими знарядами. Загальна шкода виносить 12.000 зр., обезпечена лиш по части в краківскім товаристві на суму 3350 зр. Причина пожару доси не розслїджена.

— **В справі наміреного убийства і рабунку** довершеного на Фільомені Ющик — о чім ми сими днями доносили — подають ґазети такі близші подробицї. Виновники того злочину називають ся Йосиф Єдліньский і Людвик Преґловский, а не як первістно хибно донесено: Ветлиньский і Криговский. Оба сидять вже в арештї; крім них арештовано першу жінку Йосифа Єдліньского — Каролину. Йосиф Єдліньский, родом з Дубецка, де полишив по собі лиху славу, а навіть був підозріний о якесь убийство, оженив ся перед роком з Каролиною Роґальскою в Порохнику, молодою женщиною, не конче доброї слави. Перед трема місяцями виїхав Єдліньский на заробок до Америки, де пізнав Фільомену Ющик, оженив ся з нею і тепер вертав до Европи. В Кракові стрітив робітника Преґловского з Порохника і разом з новим товаришем пустились в дальшу дорогу. В Переворску висїв Єдліньский з поїзду, пішов пішки до Порохника по конї, аби відтак забрати з Ярослава Ющикову. Вечером приїхав Єдліньский до Ярослава з своєю першою жінкою і паробком, а виправивши їх обоє до міста, забрав на фіру другу свою жінку і Преґловского і поїхав до Порохника. По дорозї кинули ся оба товариші на Ющикову і почали єї душити, а коли їм здавало ся, що она вже не жиє, вкинули єї до кирницї при коршмі „Видна“. Відтак вернули оба до Ярослава. Тут із зрабованих гроший в квотї 1.400 зр., дав Єдліньский Преґловскому 250 зр., забрав першу жінку і паробка на фіру і вернув спокійно до дому тестя Роґальского, де єго дня 16-го с. м. арештувала жандармерия. З забраних Ющиковій гроший найдено в стрісї схованих 1.150 зр. Преґловского, що хотїв утїкати до Америки, арештовано також.

— **„А хто... він?“** Цїсар Вільгельм I., коли ще був доперва пруским королем, сидїв одного дня в Карльсбадї на лавцї в алеї. Надійшов якійсь Мадяр і сїв коло него, закуривши папіроску та не дбаючи о сусїда „А хто.... він?“ — запитав король, котрого укололо се трохи за флєґматичнє поведенє Мадяра. — „Я Н Одрі, угорский піджупан комітатовий“. — „Красно!“ — відповів король, укриваючи в собі невдоволенє. Небавом запитав єго Одрі: „А хто... він?“ — „Король пруский“. — „Також красно“ замітив Мадяр і рівнодушно курив собі дальше папіроску.

— **Нещастє з кінематоґрафом.** В Білимстоцї в Росиї наступив несподївано вибух в мешканю, де показувано кінематоґраф. Експльозия була так сильна, що цїлий льокаль зруйнований, а фронтова стїна була так знищена, що треба було єї завалити. Не обійшло ся і без жертв в людях. Слуга Оскерко упав трупом на місци; властитель кінематоґрафу, Масловский, перенесений з кількома ранами на голові до шпиталю, в годину пізнїйше віддав духа. Вибух постав з причини невмілого приміненя сьвітла Дрімонта.

Штука, наука і лїтература.

— **„Учителя“ ч. 6.** містить: Статю „§. 4. статута орґанізацийного“; — розвідку „Інфлюенца“; — статю в справі плати народних учителїв; — петициї руского товариства педаґоґічного, внесені до Сойму, і вісти з руского товариства педаґоґічного.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Як ростуть ростини (I). Для господаря не досить знати що посїяти і де посїяти; він коли хоче бути добрим господарем, мусить старати ся поняти всю тайну природи, розуміє ся, о скілько она для чоловіка взагалі приступна, бо аж тогди буде він все так робити, як природа того вимагає, та буде вповнї послугувати ся єї силами в своїм господарстві. Ростини суть посередником межи мертвою природою а зьвіринним сьвітом і длятого суть они основою всего зьвіринного житя взагалї а цїлого господарства рільного з окрема. Для господаря длятого річ конче потрібна знати, як ростуть ростини, бо тогди буде він знати, що робити, щоби їм дати як найлїпші условини росту. Отже послухайте, як ростуть ростини: Кожда ростина, яка би й не була, складає ся з множества малесеньких міхурців, сполучених і позрастаних з собою на всїлякий лад, а тоті міхурцї творять такі клїточки, от як на примір клїточки в пчільнику, лиш що тут пчоли роблять кожду клїточку одну як

Він подивив ся на мене згірдно як Діоґен в бочцї і не рушаючись відповів:

— Плюю на звізди.

— І на що?

— Ну, атжеж то нудно плювати заєдно на землю.

І я належав до „знакомих“. Пригадую собі ще на початок нашого знакомства. Я ішов задуманий, коли нараз за мною роздав ся голос:

— Паничу, паничу, купіть фіялки. Пахнуть цїлий тиждень.

Але фіялки були для бідного студента медицини тим більшим збитком, що він сам не знав, чи має купити за послїдний гріш вечерю, чи книжку якої конче потребував. Отже я лиш сумно усьміхнув ся. Але хлопець не відступив ся.

— Ви любите фіялки, я виджу по вас, що любите. Возьміть хоч одну китичку, цїлком сьвіжі.

— Не можу — рішивсь я вкінци відповісти упертому хлопцеви.

— Ей, що вам то шкодить! Понюхайте, як пахнуть — припрошував заєдно малий уличник.

Спершу відмовив єму, відтак відганяв від себе — нїчого не помагало, пристав до мене як смола і так прийшов аж перед двері мого мешканя.

— А то пан тут мешкають? — спитав.

— Тут.

— Ну, а що буде з фіялками? Щиро вам раджу видати десятака. Десятак є і нема, а приємність лишить ся. То називає ся фільософією. І я не продавав би фіялків, коби того не вимагав мій пан.

— Твій пан? Який пан?

— О, великий пан — відповів моргаючи очима. — Називає ся жолудок. Я нинї ще нїчого не їв, а фіялками не можна жити. Вправдї я вже раз пробовав і з'їв на пробу таку одну китицю, але кажу вам, то і не добре і непоживне; а як менї відтак було зле, я не знав, що з собою робити.

Тепер зрозумів я влізливість хлопця, від того розуміня почув я майже біль, бо й в моїм календари були пістні днї.

— То пан ще студентом? — спитав мене хлопець, окинувши поглядом мої книжки і зшитки.

— Я знаю богато панів з унїверситету, деяким навіть услугував. Пан мусять бути одним з тих, що — як же то називає ся — що учать ся на доктора — медиком? — спитав знов, показуючи на череп, що лежав на столї. — Нї, що ви не боїте ся з чимсь таким спати в однїй хатї! Страшно, таж то щирить зуби як правдива смерть.

З кождою хвилею ставав Ґотлїб балакливійший, а коли покріпив ся молоком і хлїбом, заявив охоту наставити менї самовар і сказав торжественно, що я так єму сподобав ся, що говорив би зі мною три днї і три ночи. Нараз прийшло єму на гадку прибрати череп фіялками. Понатикавши в очні ями і між зуби фіялків сьміяв ся з своєї видумки до розпуку і бив себе руками по колїнах.

Почало смеркати, на вежи вибила сема година. Хлопець аж підскочив зі страху.

— Боже, Боже! Вже сема година а я ще не в театрі!

— Ти в театрі? — спитав я здивований.

— Або що! — відповів гордо — ви не знаєте, що я на кождім представленю сиджу на ґалериї?

— І щож ти там робиш?

— Плескаю і за те маю вільний білет, ну а часом виступаю на сценї і роблю ріжні комедиї. Тамтого тиждня представляв я слоня. О, кажу вам.... але тепер не маю часу. Завтра можу прийти о тім часї, правда? Фіялки можуть тут лишити ся, до завтра і так звяли би. Добраніч панови.

То був много обіцюючий початок мого знакомства з Ґотлїбом Трара. Від того часу не було дня, щоби хлопець хоч на хвильку не заглянув до мене. Був дивно привязаний і не можна було знати, що єго найбільше до мене тягне, розмова, чай чи привичка. Прибігав, оповідав дотепи, приносив міскі новини, звірював ся передо мною з своїх пригод і радив ся що на будуче з собою почати.

— Не знаю, що з собою робити — сказав раз, коли ми вже лїпше пізнали ся. — Так дальше жити стає менї противно. Цьвітів не хотять люди купувати, занятя не має чоловік нїякого, знакомі також не хотять нїчого давати, от, бігає чоловік по улицях, як згублена собака. Знаєте що, буду артистом!

— Яким?

— О, я знаю тут одного різьбаря. Тамтого року мусів я єму все розтирати глину. Піду до него на науку.

— А ти знаєш, що то артист?

— Чому нї! Ще би я не знав, що то артист! — сказав обиджений. — Мусите знати, що мене вже раз малювали на правдивім образї в малярскій школї.

другу, а в ростинах що кліточка, то она видом трошки мша як друга. Отже основою всего житя ростинного єсть кліточка (або клітина, по латині: cellula). Сама первістна кліточка навіть не має міхурця (скірочки) на собі; єсть то лиш грудочка густого непружливого творива, котре називаємо первищем або протоплязмою. Тото первище складає ся із всіляких творив, з котрих одна, головна часть, має в собі воду і білковину, а в тій єсть друга часть, на котру знов складає ся мучина (скроб або крохмаль) і товщ, що плавають в тамтій, головній части як би дуже малесенькі зеренця або крапельки. Такі первістні кліточки творять ся в насінних ростинах, найважнійших для господаря, лиш через якийсь час в цьвіті, з котрого родить ся зерно. Там отже зродить ся така грубочка первища або протоплязми, а в середині в тій грудочці зробить ся по якімсь часі малесеньке ядро кліточне (nucleus). На грудочці протоплязми під верхом не видко ніяких зеренець і крапельок, тут она зовсім чиста, і з сеї єї части зробить ся по якімсь часі тонесенька пружлива шкірочка, міхурець, або так звана кліточна оболона (кліточна стінка). Тепер вже готова кліточка до дальшої будови ростини. З таких кліточок творить ся кліточна ткань, а то в такий спосіб, що з одної кліточки розрастають ся другі: Скоро яке зерно кільчить ся або коли яка ростина росте, то в першій кліточці, званій матерною, зачинає ядро розпадати ся на дві части. В слід за тим робить ся і в протоплязмі стінка а матерна кліточка розрастає ся на дві, дочерні і т. д.

— Робота в хліві. В марті і цьвітни повинен особливо поменший господар звертати особливу свою увагу на хліб, бо тогди приходять весняні поросята а льоха в господарстві то малий капітал, котрий приносить великі проценти. Заким ще льоха упоросить ся, то господар вже нераз наперед робить собі рахунок і укладає, що він зробить з поросятами. Щоби же пощастило ся і рахунок не був роблений на вітер, мусить господар пильно доглядати хліва, іменно же уважати дуже на то, щоби поросята добре породили ся і щоби їх відтак відповідно вигодувати. Насамперед треба мати то на уваві, що найвідповіднійше, щоби льоха лиш два рази до року поросила ся: перший раз вчасно під конець марта або в першій половині цьвітня, а другий раз в другій половині серпня або у вересни, коли єсть досить паші і коли можна найлїпше випасати підсвинки та коли они найлїпше платять ся.

— Добре, але аби стати артистом, треба щось уміти, треба учити ся?

— Не вірте тому, пане — перебив махнувши з легковаженєм рукою. — Ви гадаєте, що ті що мене малювали, що учили ся? Я їх добре знаю. А впрочім я вже з уродженя маю в собі щось такого, що можу всьо удати, що лиш побачу. На правду я майже ніколи не учив ся з книжки читати, лише так. Не було що робити, то я оглядав вивіски. Там стояло на примір великими буквами „Каварня“. Отже я приглядав ся поодиноким буквам К А В так довго, аж їх собі затямив і вже всюди їх пізнав. Часом здер я який афіш і там читав, чи не найду якого знакомого, а нині, прошу пана читаю вам як який професор університету.

Єго любов до штуки була у него здаєть ся щира, бо він справді дістав ся до робітні якогось різьбаря. Там ужили єго до того, що відливав в день малі фігурки з ґіпсу, а вечером ходив по реставрациях і продавав їх та утомлений і запорошений оповідав всім людям, що від трех тиждів пішов між артистів. Я пригадую собі ще ту гордість, з якою він приніс раз до мене фіґурку, представляючу женщину з дитиною на руці. Він поставив єї на вікні в найбільше сьвітло і відступаючи кілька кроків назад крикнув:

— Дивіть ся, пане, то моя робота.

Різьбар Пракситель не був такий гордий з своєї Венери, як Ґотліб з ґіпсової фіґурки.

(Конець буде).

Коло поросних льох треба особливо уважно ходити і під конець їх часу часто заглядати, щоби прийти в поміч, коли потреба; не жалувати і в ночи встати та заглянути до хліва. Коли льоха вачне собі барліг робити, то вже не треба єї спускати з ока, підстелити під ню досить соломи і постарати ся о то, щоби в хліві було тепло.

Переписка господарска.

Ю. Д. в Д.: 1) Присланий кусник кори занадто малесенько мав на собі шкідливих звіряток, щоби докладно можна було розпізнати, якого они рода. То лиш зовсім певно можна сказати, що єсть то т. зв. окоростник (Coccus, Schildlaus). Про сего шкідника було торік основне поясненє в „Народ. Часоп.“ ч. 81 з 15 (27) цьвітня, в „Переписці господарскій“ у відповіди під знаком: „П. Л. в К. почта Скорики“. Якого рода присланий окоростник, годі було, як кажемо, розпізнати, і длятого подаємо загальне поясненє: Окоростник належить до ряду комах, званих блощаками, бо має так само як блощиця (площиця) ссавце, котре встромлює в кору галузок і витягає з неї соки. Єсть кілька родів окоростників, з котрих один особливо в найновійших часах викликав в Европі неаби який переполох, а то американьский окоростник Сан Жозе (San Jose) і два роди наших окоростників, що роблять також значні шкоди, а то: Окоростник муличний (Coccus conchaeformis, Miesmuschel-Schildträger). Самичка єго, коли ще молоденька, лазить по дереві, а відтак запліднена, шукає собі догідного місця, впиває ся ссавцем в кору і немов прилипає до неї, розрастає ся, ніби пухне і гине, але під нею лишає ся 25 до 80 жовтавих блискучих ячок, з котрих в маю вилазять нові окоростники. Самичка та, коли прилипне вже до кори, єсть сїро брунатної краски подовгасто-клиновата (один конець ширший, другий трохи вузший) і пуката; она тогди дуже подібна до малесенької морскої скальки (мушлї), званої муличем, і від того єї назва. Галузка виглядає тогди як би на ній викинуло, н. пр. якийсь прищик або бородавку; а коли богато їх приєяде галузку, то она виглядає так, як би на ній щось раз коло разу понаростало, або як би присїли єї мертві червачки. Сей окоростник присїдає по найбільшій части яблінки, груші і парічки. Окоростник яблінковий (Coccus mali, Apfel-Schildlaus) присїдає лиш яблінки, єсть більше круглавий (не подовгастий), пукатий, також сїро-брунатний, а яєчка має білі. Самчики обох родів мають по два крильця. Коли окоростники дуже присядуть дерево, то оно знидіє і усхне. Окоростника можна вигубити лиш тим способом, що приставивши драбину до дерева, стирає ся єго з галузок твердою щіткою, обтерті галузки і инші миє ся розпущеною у воді содою, уживаною до праня, а відтак побілює ся вапном. Ще лїпше єсть зробити собі міцний луг з тютюну (купити кільканайцять пачок простого тютюну до люльки і в горшку налити кипятком та поставити на теплім місци, щоби вода натягнула) і мастити ним всї галузки з окоростниками. Знидїлі вже галузки треба підтинати і палити. Тут мусимо ще додати, що треба також і на то зважати, щоби поправити ґрунт під деревцями, котрі присїв окоростник — землю треба відповідно скопати і погноїти, — бо скоро деревце чи то слабе в коріню, чи зле засаджене чи в злім ґрунті, то єго сей шкідник тим лекше присїдає, позаяк деревина своїм ростом не може добре ставити єму опору. — 2) За причинок до поясненя „малика“ дякуємо сердечно; але й ся справа була торік всесторонно обговорена в „Добрих радах“. — 3) Що до пізного розсиланя часописи в ц. к. Старостивах, то вже годі менї що вдіяти. Я що можу то роблю, щоби читателї мали хосен з часописи. Нехай кождий упоминає ся в ц. к. Старостві, бо коли там пренумерує, то має і повне право жадати, щоби єму в час висилано. Хто же хоче мату точну щоденну присилку, то найлїпше нехай запренумерує в нашій адміністрациї. Заплатить трошки дорожше але за то буде мати більше хісна. Тих пару крейцарів більше єму виплатить ся.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

З Будапешту доносять, що минувшого тиждня привезено там 487.000 метричних сотнарів пшениці. Картель пшеничний має тепер около 900.000 метр. сотнарів пшениці. Дальші великі транспорти суть в дорозї. В наслідок того як і в наслідок контрміни спала цїна о 40 кр. Члени картелю боячись страти продають самі.

Цїна телят, свиний і овець на віденьскім торзі дня 23 с. м.: Телят привезено 3734 штук. Попит був великий і цїна підскочила о 4 до 6 кр. на кільо. Плачено за патрошені по 40 до 46 кр., за лїпші по 48 до 60 кр., за найлїпші по 62 до 66 кр. за кільо. — Свиний привезено живих 1307, патрошених 1883 штук. Плачено за молоді 38 до 46 кр., патрошені 48 до 60 кр. за кільо. — Ягнят привезено 3285 штук і 283 штук патрошених овець, ягнята плачено по 5 до 14 зр. за пару, патрошені вівці по 35 до 42 кр. за кільо.

Цїна збіжа: Відень 25 марта: Пшениця 9.85—11.20; жито 8.00—8.30; ячмінь 6.80—9.00; овес 6.10—6.90. — Тернопіль 18 марта: пшениця 9.05—9.15; жито 6.90—7.00; ячмінь 5.70—5.85; овес 6.—6.10; какуруза (стара) 5.20—5.30; гречка 6.60—6.75. — Чернівці 23. марта: Пшениця 9.00—9.15; жито 7.50—7.60; ячмінь (броварний) 6.00—6.50; овес 5.80—5.90; ріпак 00.00—00.00; кукуруза 4.80—0·00 — Будапешт 23 марта: Пшениця 10.20—10.56; жито 7.75—7.95; ячмінь 0.00—0.00, овес 5.80—6.15. Цїна за 100 кільо. — Горох галицкий платять у Відни по 9—12.50. — Сїмя конопельне в Тернополи по 10.30—10.70 зр.

Торг збіжевий.

Львів дня 24-го марта: Пшениця 9·25 до 9·50 зр.; жито 7·— до 7·50; ячмінь броварний 6·50 до 7·50; ячмінь пашний 5·70 до 6·—; овес 6·50 до 6·75; ріпак 11·— до 11·25; горох 6.— до 6·50; вика 5·50 до 6·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·25 до 5·50; гречка 7.50 до 8.50; конюшина червона галицка 45·— до 58·—; шведска 50·— до 60·—; біла 30·— до 50·—; тимотка 17·— до 21·—; ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·30 до 5·50; нова 5·30 до 5·50; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 28 марта. Є. Вел. Цїсар принимав вчера на окремій авдиенциї міністра для справ заграничних ґр. Ґолуховского.

Прага 28 марта. На зборах виборців в Чаславі заявив посол Герольд, що Чехи згодять ся лиш на таке залагодженє справи язикової, котре забезпечить єдність краю і повне рівноуправненє ческої мови у всїх краях ческої корони.

Вашінґтон 28 марта. Бюро Райтера доносить з Манїлї, що в послїдній битві з повстанцями згинув від кулї 35-лїтний кн. Левенштайн, котрий яко почетний ад'ютант ґенерала Мілеса, стояв в боєвій лінії. Ад'ютант князя, також Німець, ранений.

Ню-Йорк 28 марта. Після вістий, які одержали тутешні ґазети, Американцї побили Филипинців і прогнали їх з укріплених позиций.

Петербург 28 марта. Цар приказав мін. Муравеву зложити всїм тим подяку, що листовно або телеґрафічно висказали свою згоду для мирового манїфесту. Цар видить в тій прояві поруку для пропаґованя ідей загального мира серед народів.

За редакцию відповідає: **Адам Крехове́цкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).